

CONTENUTI

Predbrojba za Monarchiu izdanu 4 K za 3 mjeseca. Pojedini broj 2 par.

Abbonamento per la Monarchia: Corone 4 per 3 mesi. Un singolo numero 2 cent.

Abbonament für die Monarchie vierteljahrlich 4 K. Einzelne Nummer 2 Heller.

P A P E R

OMNIBUS

Istogni svaki utorak i subota 2 sati u jutro.

Esece ogni Martedi e Sabato alle ore 8 ant.

Erscheint jeden Dienstag und Samstag um 8 vorm.

Za vrtitacnje objava u Malom oglašnju plaća se za svaku rječ 2 para. Najmanja pristojba 30 p.
Per le inserzioni d'avvisi nel "Notiziario d'affari" si paga per ogni parola 2 cent. Tassa minimale 30 centesimi.
Jedes Wort im "Kleinen Anzeiger" kostet 2 h. Die niedrigste Tare 30 h.

Vlastnik i izdavač: TISKARA LAGINJA u PR.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e Redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINJA i dr., POLA — Via Giulia nr. 1.

Odgovorni urednik: JERKO BABUJKA.

Izbornice, to je tvoje pravo!

Izborni red ili zakon za predstojeće izbore za carevničko vijeće ili parlament u Beču predviđa i prepisuje sveopće, jednako, istovano i tajno pravo glasanjanja. Pravo glasanjanja imaju svaki muški austrijski državljanin, koji je navršio najmanje sa danom, kada bivaju po vladi raspisani izbori 24. godinu života, koji stajuju barem jednu godinu dana prije raspisa izbora u jednoj mjestnoj općini Austrije te je pri pameti a neživ od mladosti. Isključeni su od tog prava svi oni koji služe u vojsci (i marini) osim nekih vrsti vojničkih činovnika.

Rekli smo da je pravo glasa sveopće. To znači da je svatko od prije spomenutih muških glava izbornik bez razlike plaća li kakovog poreza ili ne plaća, imade li što svoga ili nema, je li učen ili nije. Po tom zakonu su svi prije spomenuti muškarci izbornici.

Pravo glasa je nadalje jednako.

Medju izbornicima nema razlike. Svaki glas ima jednaku vrijednost. Najveći bogataš i najsiromašnji tekak imaju jednako pravo glasa. Glas učenog čovjeka i neukog vrijedi isto. Izbornici imaju samo po jedan glas svaki i ti su glasovi pred zakonom jednaki.

To sveopće i jednako pravo glasa je i istovano.

Po starom izbornom redu biralo je obično toliko izbornika po jednog fiducijara ili izabranog biraca. Od prvih izbornika izabrani fiducijari tekak birali bi zastupnika. Po starom zakonu nebi dakle izbornik izravno, odmah dao svoj glas za zastupnika, već bi on to učinio skupa sa još drugim izbornicima putem treće osobe putem fiducijara, neke vrsti punomoćnika, koji bi ga mogao na koncu i prevariti glasujući za kandidata izborniku nepoželjnoga.

Današnje pravo glasa je istovano. Fiducijar između izbornika i kandidata je otpao. Izbornik odaje svoj glas istovano kandidatu svog povjerenja.

Naše pravo glasa je konačno, što je najglavnije, i tajno.

Po starom zakonu izborna komisija je, za svakog izbornika znala za koju je stranku glasovao. Pošto su u izbornim

komisijama, dok su općine većinom još u taljanskim rukama, ponajviše talijani — naši dušmani, to je ovima bila dana prilika da znadu za koga naš čovjek glasuje. Tako su ga onda oni zbog toga i ter je on njima bio ili dužan, ili je kod njih ili na njihovom radiu, proganjali i upropaštivali, tjevali ga pred sud, napadali ga i tukli itd.

Danasnja nije tomu više tako. Glasovanje nije javno ili otvoreno već tajno. Glasovnica nosi ime kandidata, predaje se po izborniku prvita u ruke predsjednika izborne komisije, koji nema i nesmije da je otvori već samo da se pipanjem izmđu pristju uvjeri da je samo jedna glasovnica. Nitko niti sam predsjednik izborne komisije a kam li koji drugi (budisi činovnik, stražar ili koji mu dragi) nesmije po zakonu zahtjevati od izbornika, da mu pokaže čije ime ima pisano na glasovnici.

Eto u tomu sastoji tajnost prava glasa. To je osobito za naše prilike u Pulji i u Istri najvažnija osobina opstojecje izbornog prava. Izbornike nesmije nitko kontrolovati, izbornik je posve slobodan, nitko se nesmije brigati čije ime nosi njegova glasovnica.

Eto, izbornice hrvatske pučke stranke, takav je zakon i tko se o zakon ogriješio nač čega i u zakonu predviđenja kazna. Ako bude tko s tobom tako postupao, da očutiš da ti kroji time tvoju zakonom ti zajamčenu slobodu izbora, obrati se odmah na ovdješnje vodstvo naše stranke, koje će slučaj odmah prijaviti nadležnoj oblasti.

Liburniji!

Dok se s ove strane Učke gore brusi oružje za ljuti izborni megdan od 13. tek. mj. proti našem taljanskom dušmaninu, to se s druge strane o izborima govori kako da bi se isti imali obaviti negdje daleko u kojoj drugoj zemlji. Bit će to držanje naše braće i zemljaka u Liburniji donekle shvatljivo, ali s druge strane je opet i to istina, da se Talijanci spremaju na neakovnu afirmaciju u VI. srezu.

U šestu izbornički srez, u koji spada naša Liburnija nalaze se osim drugih i

ove općine: Lovran, Mošćenice, Krk, Cres i Veli Lošinj, koje su u taljanskim rukama. Kakovo je talijanstvo tih općina, to znadu već svi istarski vrbaci. Dosta je dak rečemo da Mošćenice imaju po najnovijem popisu pučanstva 19 (slovom: devetnaest) Talijana a ipak je ta općina u rukama Talijana.

Što bi bilo naravnije od toga da se naša braća tamo bace u tim općinama sa svom zvestinom na agitaciju, da našem narodu otvore već jednom oči i pokažu kako nesmije i kako mora da glasuje. Treba, taljanše tamo hametom potući, da njim prodje svaka volja na bilo kakovu kandidaturu pak bila to i najglupija afirmacija. U pazniko-buzetsko-labinskom srezu radi se drukčije: tu se drže skupštine i sastanci, e da Talijanci ostanu i izcegnu u — mraku.

Zašto bi taljanstvo u Liburniji imalo ostati... konstantno? Udri po njima, da njim prodje volja zavaravati svijet i intrigirati u krajevima, gdje taljanske krvi nema niti kapi.

Ovo neka bude rečeno u najboljoj namjeri. Nije lijepo da se mi cvdje borimo proti adžaji, dok tamo puštaju da crv i dalje plazi a da mu nitko ne stane petom na glavu. Nije dostojno istarskog Hrvata, da se o izborima s ove strane Učke samo čita i govori, kako da bi se vršili daleko izvan ove pokrajine.

Izborne vijesti.

Budući izborni sastanci.

Večeras u 8 sati, biti će u Dvorani Narodnog Doma velika izborna skupština.

Pošto nas do dana izbora dieli još samo 10 dana, pozivljemo naše izbornike, da dođu u što većem broju na tu skupštinu, da čuju pouku, kako će se ravnati pri skorim izborima, kao što i naputke glede izbornih legitimacija, a ujedno će se rastumačiti i prikazati narodu, što radimo mi a što i kako naši protivnici.

Kandidat VI. izbornog sreza prof. Vjekoslav Spiničić držat će izborni sastanak večeras u gradu Cresu, sutra dne 4. tek. mj. u Stivanu (otok Cres), prekosutra dne 5. t. mj. u Malom Lošinjju prije podne a popodne u 5 sati istog dana u Velom Lošinjju.

Sutra u nedjelju dne 4. junija tek. god. Sv. Lucija kod Oprtija u 12 sati iza mise; Zrenj kod Oprtija u 3 1/2 sata poslje podne; Sterna (občina Grožnjan); Martinčić kod Grožnjana poslje podne u 3 sata. Dne 5. VI. Gradina (občina Oprtaj); Topolovac (občina Oprtaj). Kako čujemo bit će uz to istog dana veliki sastanak u Livadamama kod Sv. Stjepana i u Materadi kod Buja.

Dve II. VI. Kanfanar; Sv. Vinčenat; Kringa prije podne. Tinjan poslje podne. Točni sat početka raznih sastanaka javit će se u novinama na vrijeme.

Is Poreštine nam javljaju, da je izborni kotarski odbor u svojoj sjednici od 18 t. mj. zaključio držati sledeće sastanke:

Dne 4. junija: U Zbandaju na 11 sati u jutro; u Novojasici na 9 sati u jutro; u Frati na dva sata popodne. Dne 5. junija: U Bačvanu na 11 sati u jutro; u Dračevcu na 3 sata popodne, a u Malsanišu na 5 1/2 sata popodne. Dne 11. junija: U Gradini na 10 sati u jutro; u Funtanama na 5 sati popodne.

Za sutra, dne 4. tek. mj. urečen je izborni sastanak kod Sv. Marije na Krasu — občina Piran i to u 9 sati u jutro pred crkvom.

Istoga dana poslje podne oko 2 sata biti će sastanak u Zambrotiju, občina Umag.

Istoga dana vršiti će se sastanak u Novoj Vasi, občina Piran i to na 6 sati podne u dvoristi Ivanu Pucera.

Na tim sastancima govoriti će narodni kandidat za onaj izborni kotar g. prof. M. Mandić.

Na Duhovški ponedjeljak t. j. na 5. o. mj. vršiti će se izborni sastanak oko podne pred crkvom u Kaštelu — občina Piran.

Istoga dana u 4 sata po podne vršiti

S puta po Italiji.

Kad se ide na duži put, i to u strane krajeve, svaki se pametan čovjek pobrine za najveće informacije, koje mu mogu biti od najveće potrebe, pa tako smo i mi, ja i moj prijatelj, potražili kojekakvih informacija, već radi toga, što smo više od 30 dana nakanili sprovesti na putu (prez da g. L. označije svoj put s «nekoliko» dana), a još više zato, što nam je taj talijanski svijet bio već i poznat, pa treba da budeš jako veziran i u svem oprezan. Uz mnoge informacije svake vrsti dobili smo i obilne poduke, kako i gdje treba paziti i na svoje džepove... Osobito su se složile sve informacije, koje smo dobili, u tom: kad podjemo od Rima na jug, treba da dobro posakrijemo prstenje, zlatne lančice, u kratko sve, što se bliješti. Od osobite važenosti bile informa-

cije u pitanju izmjenjivanja novca. Tu se mora paziti, kao o nigdje drugdje na cijelom svijetu, pa i onda, ako se novac i u kojoj banci mijenja, a putnik nije upućen u razne papire i novce, kojih sve vrsti kolaju po Italiji. Tu se lako dogodi, da dobišes za svoje omražene «austrijske» banke novac, koji ništa ne vrijedi. A to je veoma ugodan posao, kad ideš u Italiju, da se diviš umjetninama i drugim kulturnim stečevinama, a kod toga vazda moraš na umu imati, da te tko ne prevari. Bilo u kavani, hotelu, u dućanu — gdje god — svuda isto: vazda moraš paziti na svoju imovinu! I kako god se mi držali tih uputa i još na svoje oči vidjeli, da i sami Talijani medju se jedni drugomu ne vjeruju (jer nije ništa neobično, da u kojem brojem dućanu vidiš, kako primljeni novac jedan važe, drugi tucka po mramornoj ploči, a treći ga pregledava na sve strane: oprezni su oni, ne

će da budu prevareni) — mi smo ipak uza sve to bili i okradeni i kući smo donijeli — krivotvorenih novaca!

Ja sam povalno govorio o njihovoj policiji, jer to nije nikaki «paradoks»: da, kad te ne bi bilo, po Italiji bi bilo teže i opasnije putovati nego po Macedoniji. I kod toga ostajem — i ne mogu pomoći nijednomu talijanofilu. Da to sve ne može biti tek sporadični pojav, morati će priznati i najzagrizeniji talijanofili. Uzmimo na pr. katastrofu, koja je koncem prošle godine zadesila Mesinu i susjednu Kalabriju. Ima li primjera, da bi se igdje na svijetu ljudi spram svojih vlastitih sugrađana tako bestijalno ponijeli, kako se ponijelo pučanstvo Mesine i okolice spram njih besrtačnika? Kao da su jedva dočekali tu katastrofu, da mogu robiti i plijeniti, mjesta da koče u pogledu svojoj bežici u nesreću! Tko je pozorno pratio sve novinske opise — i iste talijanske — taj će

morati priznati, da sam samo jako istinu napisao, kad sam već prije ustvrdio, da se taj narod, bez one historijske pozadine, ne bi u čovječanskom napretku mogao natjecati ni sa divljim Australcima. Ne bi li g. Lovozina donio za promjenu statistiku — ne onih, koji su poginuli pod ruševinama Mesine, nego — onih, koje je vojka i policija morala prostrjeljati radi lupetstva? Zašto nije g. Lovozina na obranu Talijana digao svoj glas protiv cijele evropske štampe, koja je donosila grezote toga barbarskoga pučanstva prigodom te nesreće? Zašto nije digao svoj glas i protiv tih «paradoksa»? A ja tvrdim, pa nazvao to tko i opet «paradoksom», da bi Talijani još najvoljeli, da se svake gdje onako čestito «podrma» u kojem kraju, pa da jedni mogu plijeniti, a drugi da dobiju koji milijunici milodara iz cijeloga svijeta.

(Sliedi.)

de se izborni sastanak u Materadi — obćina Umag.

I na tim sastancima predstaviti će se zastupnik Mandić kao kandidat za taj kotar.

U nedjelju, dne 11. junija vršiti će se javni sastanak u 11 sati pred crkvom u Kresnici — obćina Bujce. Na sastanku predstaviti će se kandidat M. Mandić.

Prekosutra dne 5. tek. mj. iza sv. mise kod sv. Marije na »Treh Kuošnih« te istog dana podopisna iza blagoslova kod sv. Ivana kod Zimnja.

Dne 25. pr. mj. bio je izborni sastanak u Rovinjkom selu i uspio nad sve očekivaje. Preko 500 izbornika sakupilo se je ne samo iz Rovinjskog sela nego iz svih susjednih sela i iz Solčić pred crkvom, gdje su pažljivo i velikim oduševljenjem slušali izvješćima govornika. Naš narod pokazuje posvuda veliku znanstvenost; narodna svijest njegova ne propada, ona se javlja u potpunosti svojoj snazi, kada je treba braniti narodne koristi i narodna prava, jer prava naroda jesu i prava pojedinca.

Istog dana bio je sastanak u Višnjanu u prostorijama »Višnjanškog društva«. Bio je to prvi javni hrvatski sastanak u gradu Višnjanu. Veoma zanimiv bio je za narod govor o državijskim pravima i o razvoju naše države iz apsolutistične u ustavnu državu. Protumačio se je potanko prava državnih zastupnika i njihovu zadaću. Predočilo se je, da može našega seljaka zastupati samo onaj, koji pozna njegove neprilike, njegove potrebe, njegovu bijedu i tugu. Nakon što je narod prihvatio resolucije II. tabora u Kastvu, bila je kandidatura Dr. Laginje prihvaćena velikim oduševljenjem.

U 2° posije podne bio je sastanak u Lasićima kod Ferenci, na kojem je zast. Sancin govorio narodu o političkim prilikama i rekao da je talijanski kandidat kojega bi htjeli naši protivnici silom poslati u Beč, prije sve drugo nego seljaka, kako to Talijani tvrde. On je veliki posjednik, koji seljačke kuće unutra još nikada vidio nije. Drugi govornici tumačili su narodu sastav parlamenta, sastav naše vlade i njezinu ovisnost od naših zastupnika. Povukli su paralelu među talijanskim kandidatima i Dr. Laginjom te pozvali narod neka pomisli i odluči sam. Opetovanju »Živio Dr. Laginja« izrazio je narod svoju odanost našem kandidatu. Sastanku prisustvovalo je preko pet stotina naroda na čemu se moramo zahvaliti u prvom redu gdje učiteljici Petrović iz Ferenci.

Međutim kad je g. zast. Sancin držao u 4 sata sastanak u Kasteliru, počeo je na 4° sastanak u Vrančićima kod Sv. Vitala. Taj sastanak bio je do sada najbolje posjećen u Poreškom kotaru. Preko 800 izbornika sakupilo se je iz svih strana: bili su tu naši prvaci iz Višnjana, iz Sv. Ivana od Šterne, iz Bačve; puno naroda bilo je iz Rakotca, iz Ritošnog brjega itd.

Sastanak je trajao preko 7 sati. Na završetku govorio je i g. nadučitelj Iskra iz Baderne i u dialektu tumačio narodu već spomenute resolucije. Kako posvuda drugdje tako je i tu bila kandidatura Dr. Laginje prihvaćena velikom radošću.

Dar kamorre izbornicima.

Komu to još nije znano javljamo, da je obćina Pula za ovu godinu neprilica svojim obćinarima namet (adicional) za 15%. Sada pak baš u oči izbora, ta preslavna obćina sili ovdječiji porezni ured, da taj namet od poreznika utjera pa makar i silom. Mi pak upozorujemo naše izbornike, da se time neđaju zastrašiti, er to je stari manevar kamorre prije izbora, a taj namet neka plzte kad budu mogli.

Svakako pak neka to naši izbornici dobro upamte, a kamorri na tom »daru« zabavle tako, da idu svi glasovati za našega kandidata Dra M. Laginju.

Pažite na izborne legitimacije. Ovih dana počel će kapitanat razasijati po pošti izborne legitimacije na sve one, koji su upisani u izbornu listini i to na dom. Zato upozorujemo sve naše, a svaki naš da o tome uputi prijatelja i znanca, da svaki pazi te dobije legitimaciju i oni koji su promijenili prvašnje stanovanje, da se pobrinu te im legitimacija bude uručena. Svi oni pako koji ne budu dobili legitimacije, recimo najkasnije do 8. junija ili pet dana prije Antonje, a znaju da su u listini ili bi morali biti usljed reklamacije, da svi ti dođu ua vrijeme to javiti u Narodni Dom, pak će im se legitimacija reklamirati na kapitanatu. U Narodnom Domu za sve stvari od izbora, stoje naši ljudi u službi od 9 uri do 12 i od 3 ure po podne dalje.

Slaveni!

Po svojim silama doprinesite za izborni fond. Prinosite prima g. Martin Stacionja činovnik ist. Posujinice. Bez novaca nema rata!

Mjesne vijesti.

Izlet u Pomer. Sutra 4. ov. mj. na Duhove, priredjuje I. istarski Sokol u Puli izlet u nedaleki Pomer, gdje će prirediti sokolsku vježbu. Tomu izletu prisustvovati će školska glazba iz Buzeta.

Odlazak iz Pule u 2 sata poslie podne ispred »Narodnog Doma«, odakle čemu se pjesnice uz zvukove narodne glazbe odputiti u povorci put Pomeru.

Do Pomeru imade nešto preko 1 sat hoda, uz to liepa i ravna cesta. U Pomeru bit će priskrbljeno dovoljno za okriepu gostova.

Pozivljemo naše u Puli, da se mnogobrojni pridruzimo tom izletu, da i tim izletom manifestiramo naš narodni osjećaj i budnu svijest, kao što smo to pokazali god. 1907. prigodom narodne skupštine u nedalekim Banjolam.

U Pomeru naći će se u nedjelju na okupu i naša braća iz bližnjih sela, te moramo nastojati da i mi iz grada Pule u velikom broju skupa s tom braćom pokazemo našim protivnicima, da budno živi i sve više se širi u gradu Puli i na puljštini narodna svijest na čast i slavu našeg hrvatskog roda.

Kancelisti mornarice pozivaju na svoju pučku zabavu, koju daveju sutra poslije podne u vrtu gostione Werker.

Nerezinci i Osorani! Vi ste naša krv, vi ne smijete dati glas Talijana!

Iz Nove Vasi (Poreč) nam pišu:

Prošlog četvrtka dne 25. p. mj. nabraše Porečani u ovo mjesto na »Legin ples«. Premda smo već pisali u novinama da politička vlast nebi smjela ovakove izlete dopustiti, jer je ovo hrvatsko mjesto, ipak ona se nato nije obazrela. — Ili se boji Talijana?

Porečani su došli, ali se nijesu počesali kao ljudi, pa nijesu kao takovi niti bili otrpanci kući. — Ponajprije počesše svoje krasne pjesme, bijaše mlo slusati isto tako, kao kad se čavao iz grede vadi; nu tu ni pò jada, ali kad počesše sa izaviranjem sa »Evviva Villanuova italiana«, »Evviva l'Italia« »Abasso i s'ciavi«, narod se sakupio i za prvi put u Novej Vasi pokazao im zube, pjevajući svoje narodne budilice. Kao da si ih mrzom vodom polio, njihov zenos taj se čas ohladio i iz gostione, gdje počesmo pjevati, svi listom odmagliše, te bjeći se, da se što gore ne dogodi, spremishe se u svoj bijeli Poreč.

Narod je zagušno svizdao i htio, da otrprati nametnike onako, kako zaslužuju, ali oružnički bodeži zakriše im put.

Pobjegli su u svoje gnjezdo, ali ostalo je ono par talijanskih priprepnica i smutljivaca u našem selu, gdje bi njim se moglo što dogoditi, ako nebudu mirovali.

Sljedeći broj izadl će radi Duhovskih blagdana dne 7. u srjednu prije podne.

La batracomiomachia tra Rizzi -- Lirussi.

Gl'ingenui ed ignari delle condizioni politiche di Pola credono che, stando a quanto i socialisti ne dicono ai rizziani e a quanto questi alla lor volta vomitano contro i primi, il dott. Rizzi in queste elezioni sia pronto ad esalare l'ultimo suo respiro politico. Si parla che, caduto a Pola, il dott. Rizzi avrebbe le dimissioni alla carica di capitano provinciale in una alla rinuncia al suo mandato diciale.

Comunque sia quanto parlato gli avversari sulla possibilità dello spuntare dell'uno o dell'altro dei tre candidati di questo collegio, non deve trarsi in errore. Noi siamo certi che pel caso probabilissimo e si può dire anche certo di una elezione ristretta fra il dott. Laginja ed il dott. Rizzi i socialisti torneranno a fare l'affare del 1907. E' inutile: la volpe cambia il pelo ma non il vizio. Fiuchè si trova magari uno dei vecchi capi socialisti a capo dell'organizzazione socialista, i socialisti saranno sempre in primo luogo italiani.

Per appiarsi la via al ritorno ai vecchi amori prezolati con la camorra essi ricominceranno a parlare dei clericali clericali. I socialisti devono venire in qualche maniera infocchiati e non avendo argomenti migliori si inventa il clericalismo.

Ma voi, socialisti da dozzina, avete mai detto ai vostri elettori che cosa s'intenda per clericalismo, e se l'avete fatto, avete loro citato p. e. un partito portante le caratteristiche clericali? Indicateci, di grazia, dove si trovano nascoste nel programma croato le qualità essenziali ad un partito clericale!

Il partito socialista potrebbe ingannarsi questa volta imponendo ai suoi aderenti di votare alla elezione ristretta per il dott. Rizzi. Già alle primeipi palpabili avvisaglie di un tale divarimento sciorineremo dinanzi al pubblico di Pola ed ovunque tutta quella carta imbrattata dalla stampa socialista contro il dott. Rizzi.

Noi non lesiniamo né appoggi né voti dai socialisti. Faremo da soli e non resteremo svergognati. Dopo il 13 corr. m. ai socialisti sarà facilissima la scelta della linea di condotta da seguirsi da loro per il ballottaggio. Si astengano ed incomincino a studiare a fondo la lotta nazionale in Istria, adattino la loro organizzazione alle condizioni della provincia e vedranno che il nostro partito, come oggi sta, non è clericale.

Agli elettori slavi sia detto che le surriate tra il »Giornaletto« e l' »Istria socialista« non sono altro che mosse finte per mascherare il lavoro già iniziato tra i due campi avversari e che se riusciranno — come si spera dall'una e dall'altra parte — il dott. Rizzi farà se non altro almeno una bella figura con la qualità e quantità dei voti ottenuti.

Queste sono — secondo noi — vittorie di Pirro.

Cittadini! Per colpa di Bartoli e Rizzi non abbiamo ancora il Tribunale.

Per Pola se dice.

Se dice che l'asfalto delle strade de Pola voterà per Rizzi.

Se dice che Münz ghe dispiase de no poder votar per Rizzi per aiutarghe.

Se dice che ai »comizi« rizziani sulla isola de Lussin ghe xe sta poca gente e ancora meno elettori.

Se dice che l'egemonia italiana in Istria in barba a quel che ga ditto Rizzi a Lussin la xe alquanto scossa.

Se dice che Candussi-Giaro ga indetto una decina de comizi con esclusio del publico.

Se dice che Lirussi ghe xe passada la voia de parlar de certa vittoria.

Se dice che i fiammiferi i xe de la qualità... spettine un poco.

Se dice che Stanich se la gode.

Se dice che Benatti ga pregà el Giornaletto che 'l mandi la rizzetta del medicinal marca: calma che presiede ai preparativi elettorali...

Se dice che el redattor in capo (!) del Giornaletto ga ciamà tutti i sui colleghi de redazion a una seduta sul nuovo contegno da prendersi pel caso che spuntassi i croati.

Se dice che 'l foglio croato scritto in tedesco ga paura de buttarse fora e che per quel el parli de elezioni noiose.

Se dice che sior Lovisoni colla sua gran diplomazia podaria far spuntar Lirussi.

Se dice che 'l Giornaletto crede che »lodogno« sia parola italiana.

Se dice che i »Talijani« de Neresine e de Ossero ghe farà veder a Rizzini che difatti per merito suo xe scomparsa la malaria... liberal nazional.

Se dice che Albanese ga cambiato politica per diventar assessor provincial za che l'avvocatura non ghe rende.

Se dice che mercoledì continueremo.
El conduttor dell' »Omnibus«.

Cittadini di Pola! Poiché vedete lo abbandono della città, domandate i campeggia liberali, in cosa sono stati impiegati i milioni di prestiti e di introiti comunali.

Da Lussinpiccolo.

Le solite nequizie della camorra.

Dopo la chiusura della Dieta, provocata in causa alle scervellate pretese ed illegalità d'ogni specie commesse dai deputati pseudo italiani, le relazioni tra questi e gli slavi sono state si tiranti da rendere impossibile l'amministrazione politico-economica della provincia.

Fallito agli italiani (chiamiamoli così) il colpo delle 50000 Cor. nella decantata esposizione di Capodistria, parato felicemente dai deputati slavi, si risolvettero, com'è noto, alla vendetta: all'esclusivismo nazionale aggiunsero la rappresentanza politica e l'angheria economica.

La Giunta provinciale approvò i preventivi dei comuni in mano degli italiani,

mentre negò quelli in poter degli slavi. Questi, a sua volta, non permisero un prestito che necessitava al Municipio di Pola. La Luogotenenza allora, mal riuscita nell'intento di appianare questa anomalia, dovuta alla caparbia ostinata degli italiani, non volle approvare alla Giunta la tassa sulla birra con la quale si privava l'erario provinciale di circa 300.000 Cor. annue; in seguito a ciò essa negò all'i. r. autorità il coprimento di certe spese.

Chi troppo abbraccia nulla stringe.

Questo tira-mola durò finché il ministro degli affari interni chiamò a Vienna i rappresentanti dei club della Dieta, italiani e slavi; ed ebbe luogo quella deliberazione presa il 12 aprile p. s.

Ma sapete voi, lussignani-florentini (jadna vam majka!) come suona il compromesso? No, cioè sì, lo sapete per mezzo del vostro libello triestino, che durante le trattative a Vienna vi diceva pomposamente: i deputati italiani seppero difendersi brillantemente non cedendo un apice; intangibili rimasero gl'invererati nostri diritti; gli slavi s'opponevano ma... l'italianità dell'Istria è assicurata!!!

Essendo il convegno riuscito fatale per la vostra falsa causa, quel libello tacque per non soffrire tanta vergogna e per poter ancora turpemente tergiversare l'opinione pubblica dei suoi seguaci.

La verità s'impone all'impostura.

La verità che la vostra nefanda stampa vi nasconde permetterete ve la scopra l'«Omnibus». Ecco in succinto il convegno: da parte croato-slovena si promise che i due assessori slavi presso la Giunta non ostacoleranno il prestito del municipio di Pola, rinunciando ad ogni istanza tendente a dimostrare l'illegalità con cui s'approvarono i preventivi pei comuni in poter degli italiani.

Da parte di questi si si obbliga — ascoltate bene! — acché la Giunta approvi senza dilazione tutti i preventivi dei comuni croato-sloveni, che durante 5 anni, principiando dal gennaio dell'erante, apra tutte le scuole slave che il referente scolastico (leggi: assessore di Giunta italiano dott. Chersich) teneva invase da 20 anni a questa parte (e ce ne sono oltre 2000) — periodicamente, ossia 12 all'anno, e finalmente che le 3 scuole della società dei SS. Cirillo e Metodij di Pola, Cherso e Lussinpiccolo, finché non entrino nel periodo dei 5 anni, a formar parte dell'amministrazione provinciale, sieno pagate già dal 1911 dall'i. e r. governo.

Indi la sussistenza della nostra scuola elementare è ben che assicurata, inquantochè è divenuta imperialregia. Altrochè le esequie che la vostra stupida fantasia le cantava fin poco fa!

L'esito ottenuto non è certamente da ascrivere alla buona volontà che ci serba il governo — della cui supposta tirannia falsamente pretende dimostrarvi quali vittime la vostra stampa cretina — giacchè è di pubblica notorietà che la politica che esso segue (Südmarch und Drang nach Osten) è annientare nella monarchia intera quanto sa di slavo. Convincetevi anche voi, lussignani rinnegati, che se tuttavia in Istria vive l'italianismo, lo dovete in primo luogo all'appoggio del governo. L'esito bensì del convegno riferito va attribuito all'instancabile situazione, all'infelice lavoro dei nostri deputati, i quali finalmente conseguirono questa briciola dei tanti e tanti nostri intangibili diritti.

Oh italiani! in istato morboso.

A misura che i rinnegati lussignani vanno perdendo terreno, la causa della verità progredisce a tamburo battente con passo sicuro. Nel censimento del 1900, p. e., iscrisse la combriccola soltanto 500 croati. Il recente però, dovuto al

vienmaggior risveglio della coscienza nazionale pur dovette permettersi un aumento oltre il doppio, cioè 1178. Con tale motivo la setta strombaza esser un vero antagonismo la circostanza che, parlando in tutta la cittadella unicamente l'italiano (falsità di cui ognuno è convinto), abbiano potuto dichiarare i 1178 quale lingua d'uso il serbo-croato. Ma credete forse che pur noi siamo tanto cretini e depravati da dichiarare quale lingua materna (lingua usuale?) una straniera che si introdusse e generalizzò a conseguenza d'una erronea educazione, poichè il governo ci privò delle scuole — per iscriverci quali appartenenti alla nazionalità italiana?

E sapreste dirci quanti sono i fustacchi, nerezinci, unijani e sulciani, che nei falsi anagrafi annotaste parlanti la lingua italiana, che la conoscano e parlino effettivamente? Maledetto uno solo! con la aggiunta che nessuno è capace neanche profierre una sola sillaba! Tutti, senza veruna eccezione, parlano il croato, rispettivamente il suo dialetto. Eppure appaiono come italiani oltre la metà!

Finiamola una buona volta, miei scribi e farisei: fareste meglio lasciar in pace gli italiani: non profanate la loro dignità nazionale né prostitute la bellezza della loro lingua.

Ora che si avvicinan le elezioni puranco in questa occasione vi daremo la prova tremenda che oggimai è passato il tempo d'ingannar nessuno: è scoperta l'ignominiosa vostra propaganda; l'ipocrisia, la fellonia, il vostro vil tradimento vide la luce; il popolo riprese il sentimento di sé; e per conseguenza le vostre false dottrine soffrono oggi le convulsioni dell'agonia!

Primo capitombolo del commendatore Rizzi.

Mentre rimandiamo al prossimo numero dell'«Omnibus» la cronaca con le sue curiose scene comiche avute luogo durante la permanenza quivi del commendatore, vada anche questa interessante notizia.

La mattina del 28 p. s. il candidato dei rinnegati, andando in carrozza da Lussino a Neresine per confermare nella italianità quei «zupuceni», ha fatto un bel tombolo assieme ai compagni di viaggio non lungi dalla Privlaka. Scattò la ruota dall'asse e quando meno se la pensavano trovarono tutti e tre per terra. Questa volta per fortuna dal tombolo non riportarono né ferite né ebbero da notarsi maggiori conseguenze: se la passarono con un po' di paura. Venne in aiuto una altra vettura e poterono proseguire: ma il secondo tombolo — che Iddio glieli mandi buono, quello del 13 corrente, potrebbe essere ben più fatale! Jek.

Lussignani! Solo l'ignoranza crede che noi croati siamo inferiori e retrogradi!

Herr Lovisoni.

Seit Herr Lovisoni in dem Gemeinderate sitzt und durch die Gunst der Konstellation Führer der von der Marine dortin entstandenen Gruppe wurde, gefällt er sich, wie es scheint, in der Rolle eines Diplomaten. Wir geben ja gerne zu, dass eigentlich nur ein Diplomat berufen ist in diesem modernen Babylon bezüglich der öffentlichen Angelegenheiten des richtigen Wegs zu finden; doch müssen wir gerade die Eigenschaften eines Diplomaten Herrn Lovisoni rundweg absprechen. Schon sein Vorgehen in der jetzigen Wahlbewegung für den Reichsrat beweist dies zur Genüge.

Vor allem hat Herr Lovisoni auf eigene Faust eine vollständig überflüssige Wahlversammlung der stimmberechtigten Ma-

rineangehörigen einberufen, — überflüssig schon deshalb, weil die betreffenden Herrn wenigstens die Bildung des Herrn Lovisoni vorzuweisen haben und somit mit eigenem Kopfe denken können, ohne die Frage erörtern zu wollen, woher eigentlich Herr Lovisoni den Mut nimmt, sich als »politischer Führer« dieser Herrn aufzuwerfen. Uebrigens wäre es auch überflüssig diese Frage zu beantworten — sie wurde schon von den Einberufenen selber beantwortet, denn es folgten der Einladung Lovisonis kaum zwanzig Herrn und auch die lebten seinen Antrag, sich der Abstimmung zu enthalten, rundweg ab. Aber der Antrag behält trotzdem seinen Wert: es zeigt sich deutlich die löbliche Absicht des Herrn Lovisoni — denn bekanntlich ist die überwältigende Anzahl der in Frage kommenden Herrn slawischer oder wenigstens nicht von italienisch-nationaler Abstammung — Herr Dr. Rizzi von allen diesen Stimmen zu — befreien. Das war der grosse Wurf des Herrn Lovisoni. Denn es braucht ja kaum erwähnt zu werden, dass sich die Marineangehörigen italienischer Nationalität der Abstimmung trotz aller derartigen Beschlüsse nicht enthalten und ihre Stimmen auf den ihrem Herzen näher stehenden Kandidaten vereinigen würden. Wir tun diesen Herren gewiss kein Unrecht; bei den Gemeinderatswahlen im Jahre 1907 wurden sie lieber krank, als da sie für die sogenannte Marinelle gestimmt hätten. Freilich, die Gemeinderatswahlen sind öffentlich... und es wäre schon ratsamer, die bleiche Farbe der Kranken als andere Farben zu zeigen.

Dieser erste Versuch des Herrn Lovisoni ist nun kläglich misslungen — misslungen umso mehr, da er jenen, die wirklich im Namen der Marine zu reden haben, gewiss nicht erwünscht sein konnte.

Aber Herr Lovisoni ist ja Diplomat und nun begann er andere Wege zu suchen und — sagen wir es klar heraus — um uns zu schaden. Er lenkte nun seine Gedanken u. Schritte in das Palais der k. u. k. Bezirkshauptmannschaft, wo er gewissermassen als Marineemissär in deren Namen einen Vertreter der Marine für jede Wahlkommission verlangte. Hätte er dies wirklich als Bevollmächtigter der k. u. k. Marine thätlich und auf geradem Wege getan, wären wir die letzten, ihm das Recht dazu abzuspochen, denn wir sind nicht so kindisch, um der Marine, die ihr besonders in Pola zukommende Bedeutung abzuspochen. Wir protestieren gegen die Einmischung des Herrn Lovisoni nur, weil sie — gegen uns gerichtet ist. Und dies aus zwei Gründen: erstens weil er, Herr Lovisoni, solche Vertrauensmänner der Marine namhaft machen würde, er also zweifelschwere Italiener «berufen» würde; zweitens weil dadurch unsere Partei, obwohl bisher wenigstens die zweitgrößte, von den sechs Kommissären nur einen, die Sozialisten einen, die Italiener aber vier hätten. Mit dieser titia distributiva dürfte Herr Lovisoni den italienischen Herren bei der Gemeinde, unserer k. u. k. Marine schwerlich imponieren.

Wir haben jedoch oben erwähnt, das, wir der Marine vom ganzen Herzen ihren Vertrauensmann in der Wahlkommission zuerkennen, es sei uns aber erlaubt, wenigstens Herrn Lovisoni, der ihn so sehnsüchtig und dienstfertig sucht, zu zeigen, wo er ihn suchen solle. Ja wozu den die Ferne schweifen, was das Gute so nahe liegt: vor der Nase des Herrn Lovisoni selbst. Er wird ja gerne «Oberpostea» genannt; er hätte sich also im Municipalgebäude selbst umsehen sollen; er ist ja doch Führer der zwölf Gemeinderäte, die von der Marine in den Forumpalast entsandt wurden, — wann er da nicht mit Recht und nach Gerechtigkeit

verlangen, dass von den drei Kommissären die die Gemeinde bestimmt, einer mächtigen, ja ausschlaggebenden Gruppe, der Marinegruppe entnommen werden?

Herr Lovisoni, hat ihnen ihr Herz nicht diesen einfachen, geraden, gerechten Weg gezeigt. — müssten wir dies tun? Wir zweifeln nicht an Ihrer treuwestereichischen Gesinnung, Herr Lovisoni, — aber wird ihr Herz trotzdem nicht hie und da schwach, wallt nicht hie und da ihr Blut auf und verdunkelt Ihnen den klaren Sinn, dass sie das, was Sie im eigenen Hause haben — in dem Hause ihres Nachbarn suchen wollen? Vergessen Sie nicht hie und da, dass Sie als Führer der Abgeordneten unserer k. u. k. Marine im Gemeinderat ganz besondere, delikate Pflichten haben, dass Sie sozusagen der Vorführer von etwas sind, was uns auch nahe ist, was auch — uns gehört?

Diese Suppe wenigstens, Herr Lovisoni, die Sie uns jetzt vorzusetzen versucht haben, duftet verteuft nach der liberalnationalen Küche... Dass (aber die k. u. k. Kriegsmarine in diesem Lager die Ninphe Egeria zu suchen hätte geht uns nicht in den Kopf. Und es bleibt auch die Frage, ob die Ziele unserer Marine mit den Zielen jener Parteimitglieder sind, die von verschiedenen Herren Bartolis und ihren mehr oder weniger — oft sogar fast schon schwarzgeb — maskierten Parteigängern gebildet werden. Die wenigstens trauen dem Herrn Lovisoni in keiner Hinsicht die Fähigkeit zu, diese Frage zu lösen.

Doch sind dies alles heute noch ferne stehende Sachen und eigentlich andere in erster Linie berufen, sich mit ihnen zu beschäftigen: — wir möchten hauptsächlich nicht, dass jene, die im Namen der k. u. k. Kriegsmarine zu reden vorgeben, ohne weiters zu unserem Schaden freie Hand hätten, so dass es wieder dazukäme, dass sozusagen unter der Patronanz dieser k. u. k. Marine Tote aufstehen und wählen. Regnicoli unsere Wähler verdrängen, Unberechtigte aller Sorten berechtigt werden, dass wieder das Gesetz mit Füßen getreten werde.

Lussignani! I Nikolic. Vidulich, Kumičić, Picinić, Radinić, Korenić e Stanić non furono, non sono e non possono essere Italiani. Il nome li smentisce!

Il prossimo numero uscirà mercoledì il 7 corr.

Objava!
od 1. junja unaprijed prodaje se kod
IVANA LESKOVCA
Tržnica (Mercato) broj 36-37
svaki dan
svježi čajni maslac
i to u komedima od 1/2, 1/4 i 1/8 kilograma.
uz cijenu od K 360.
Trgovina znatan popust!
Svaki dan i nedjelju dobiju se ubijene KOKOŠI i PILIČI najjeftinije kod Tome Hajdinovića, Mercato 69.
Uložne knjizice za «Pčelice» dopivaju se u tiskari, knjig veznici i papirnici Laginja i dr., Pula, ulica Giulia br. 1, uz cijenu od 8 para komzd.

I. RAZTRESEN
 krojač
 civilnih i vojničkih odjele
 Via Giosuè Carducci br. 11.

Preporuča se slavnom občinstvu grada Pule i okolice za izgotovljavanje svih vrsti odjele po najnovijem kroju.

Bogate skladište svakovrstnog sukna.

Preuzimam također sve vrste popravaka kao i čišćenje odjele uz najumjerenu cijenu.

Sve radnje obavljaju se točno i savjestno u najkraćem vremenu.

Svoj k svomu!

Preporučamo mlekarnu
Alois Bratož - Pula
 Via Campomarzio, 3.

Svaki dan friških Jagoda, Trešanja

i ostalog ranog voća kao i jaja iz pazinske okolice dobiva se jedino kod

Antuna Udovičić-a
 trgovca voća
 Ulica Giosuè Carducci 59.
 Svoj k svomu!

Preporučamo
 trgovca mirodija ulja i vina
ANTUNA DOMINISA
 PULA Via Marianna, 6.

HOTEL BALKAN -- PULA
 ∴ Piazza Porta San Giovanni, br. 6. ∴

Ukusno uređene čiste sobe uz umjerene cijene.

Omnibus na svakom pristanštu.

Restoracija uz dobru domaću kuhinju u kući, prizemno.

Preporučam se uz odlično poštovanje
Sava Jovančević.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice.

komad po 60 para; tuljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina - Pula

Novost! Sprava za pranje i sušenje (Sparrapparat). Prilazi 40% pluća.

Preuzima u tu struku zasjecajne radnje te jamči za solidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

∴ Via Barbacani, 5. ∴

Službeno ovlaštenu namještac, vode i plina.

Svakovrstne pečate iz gumije
 izrađuje u vlastitoj tvornici
 ∴ brzo i jeftino ∴

Tiskara Laginja i dr.
 ∴ Ulica Giulia br. 1. ∴

Niske cijene. Pogodne cijene.

Bogati izbor

ODIJELA IZ TKANINE I PLATNA za odrasle i djecu

Tkanine u modernom nacrtu. Platno već moćeno.

Točna izradba. - Kroj moderan.

VELIKI IZBOR ODIJELA ZA DJECU.

KROJAČNICA PRVOG REDA

IGNAC STEINER

GORICA PULA TRST

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO
 R. Z. s. O. J. PULA

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima a) štedovne uložke i ukamačuje po 4 1/2 %, b) uloške na tek-ći račun, c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima predajme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Posudjuje svojim članovima kućne štedionice (škrabice).

Obarlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tleče različitih taksa i drugih finanjalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

FILIP BARBALIĆ -- PULA, Via Sissano 12 Via Diana 2 preporuča svoje skladište.

Veliki izbor solidnog pokućstva za sobe i kuhinje. **|| MOBILI POKUĆTVO ||** Grande assortimento mobili solidi per camere e cucine.